

2 жовтня. «Харківські асамблеї». Концерт камерних ансамблів

Ф. Мендельсона

Шляхом примирення

Осінь цього року не надто балує теплом. Але ж ми так чекали на неї, аби прогулятися розкішним осіннім парком, або пройти затишними вуличками міста, милуючись яскравим вбранням дерев у теплий сонячний день! Тому рідкісні погожі дні мають цьогооріч особливу цінність. Саме такою видалась перша неділя жовтня. І не провести її на вулиці було б, мабуть, великим марнотратством (ще й вихідний!). Та чи зробили хибний вибір слухачі, що прийшли цього дня на концерт камерної музики у стінах ХНУМ, замість скористатися рідкісною нагодою? Спробуймо відповісти на це питання.

Ювілейні «Харківські асамблеї – 2016», в рамках яких відбувся концерт, присвячені великому німецькому композиторові – Феліксу Мендельсону-Бартольдi. І програму концерту склали саме його камерні твори. При їх виконанні такі загальні фактори, як точність, миттєва реакція та чистота інтонації стають ключовими, й при найменшому недотриманні цих вимог втрачається вся специфічна виразність музики Мендельсона.

За все своє творче життя Мендельсон написав лише два фортепіанних тріо, й слухачі отримали можливість познайомитися з музикою обох цих творів.

Лірико-драматичне тріо ор. 49, з якого було виконано перші дві частини, зачарувало своєю проникливістю та відвертістю. Виконавці – Анастасія Бика (фортепіано), Інна Успенська (скрипка) та Артем Литовченко (віолончель) – були як одне ціле. Уважно слідкуючи за ансамблем, вони яскраво передавали темброві особливості своїх інструментів.

Друге тріо, ор.66, відрізняється від першого за образним строем. Воно потребує високої виконавської майстерності й виконується рідко, а в стінах нашого університету взагалі пролунало вперше. Прем'єра пройшла на високому рівні, адже виконавці, які є віртуозними солістами – Максим Шадько, Ольга Сидоренко (вже асистенти-стажисти) та Олена Прокудова (студентка п'ятого курсу), – проявили себе ще й як блискучі ансамблісти.

Найяскравішим номером став струнний квартет ор. 80, який відкривав концерт, і з перших звуків змусив затамувати подих кожного. Адже музика цього квартету дуже драматична і, взагалі, не зовсім типова для Мендельсона. Це пов'язано з часом написання твору. Композитор тяжко переживав смерть своєї любої сестри Фанні, і в цьому квартеті важко не відчувати того болю, гніву і відчаю, що мучили тоді Мендельсона. Ще трагічнішою сприймаємо ми цю музику, коли дізнаємося, що за кілька місяців після її написання не стане й самого композитора. Твір прозвучав у виконанні двох складів. Перші дві частини виконали Інна Успенська (перша скрипка), Олександр Безкоровайний (друга скрипка), Маргарита Соляник (альт) та Артем Литовченко (віолончель). Учасники ансамблю були налаштовані на один енергетичний лад, їм вдалося досягти єдності у звучанні, за чим беззаперечно стоять незліченні години занять та репетицій. Після перших двох динамічних частин третя, Адажіо, виступила як контрастна. Цей ефект посилювався ще й завдяки зміні складу виконавців: на сцену вийшли Надія Здоровиця й Анастасія Здоровиця, Надія Сафіна й Татулі Абуладзе. Вони майстерно проводили кожен мелодичну лінію, передаючи її від інструмента до інструмента, показуючи високий клас ансамблю, при цьому зберігаючи кожна свою виразність. А в фіналі їм вдалося перейти до іншого емоційного стану й блискуче завершити весь квартет.

По суті, перед нами було представлено два Мендельсони: Мендельсон-класик у двох тріо та Мендельсон-буремний романтик – у струнному квартеті. Існує відома фраза Роберта Шумана про те, що Мендельсон примиряє протиріччя свого часу у своїй музиці. Можна сказати, що наприкінці концерту камерної музики ми відчули це примирення.

Що найголовніше, таке примирення нам необхідно щодня у нашому житті, й музика є дієвим засобом його досягнення, хоча ми деколи й не до кінця розуміємо її значимості. І цей концерт, врешті-решт, виявився дечим більшим, ніж просто гідною альтернативою чудовій осінній прогулянці...

Ангеліна Мамона

